

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Södermanlands län

Juni 2020

Ett samarbete mellan Företagarna, Swedbank och Sparbankerna

företagarna

INNEHÅLL

Om Småföretagsbarometern.....	3
Nettotal och konjunkturindikator.....	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Södermanlands län.....	4
Det ekonomiska läget och näringslivet i Södermanlands län.....	5
Näringslivet i Södermanlands län.....	6
Småföretagsbarometern – Södermanlands län.....	7
Konjunkturindikator.....	7
Sysselsättning.....	9
Orderingång.....	10
Tackat nej till order.....	11
Omsättning.....	12
Lönsamhetsutvecklingen.....	13
Företagens prisförväntningar.....	13
Expansionsutsikter och hinder för expansion.....	14
Södermanlands tre regioner.....	17
Södermanlands tre regioner – konjunkturindikator.....	18
Södermanlands tre regioner – sysselsättning.....	19
Södermanlands tre regioner – orderingång.....	20
Södermanlands tre regioner – omsättning.....	21
Södermanlands tre regioner – lönsamhet	22
Slutsatser.....	23

OM SMÅFÖRETAGSBAROMETERN

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande tolv månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a. Ja/nej
- b. Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalet för sysselsättning, ordergång och omsättning. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Södermanlands län

- **Konjunkturindikatorn** i Södermanlands län har minskat under det senaste året. Företagen i länet har en svagare konjunktur än riksgenomsnittet. Deras prognoser för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska, med en förväntad konjunkturindikator på lägre nivå än vid finanskriserna i början av 1990-talet och 2008-2009.
- **Sysselsättningstillväxten** har mattats av i länet och ligger på negativ nivå. Detta innebär att det är en större andel företag som minskat sin personalstyrka under året som gått än andelen som har utökad den. Sysselsättningsutvecklingen placerar sig under riksgenomsnittet. Företagen förväntar sig en fortsatt avmattning, det vill säga en fortsatt negativ sysselsättningstillväxt.
- **Orderingången** i länets företag är fortsatt positiv men för tredje året i rad har tillväxttakten mattats av. Prognosen för orderutvecklingen de kommande tolv månaderna är tydligt påverkad av coronakrisen och visar på en stark nedgång till historiskt låga nivåer.
- **Omsättningstillväxten** för företagen i Södermanland har minskat kraftigt sedan fjolårets mätning och tillväxten är lägre än riksgenomsnittet. Likt riket som helhet förväntar sig företagen i länet en kraftig nedgång i omsättningens tillväxt för de kommande tolv månaderna.
- **Tillväxten av lönsamheten** har minskat kraftigt från fjolårets höga tillväxttakt och länet har haft en svagare utveckling än riket som helhet. På ett års sikt förväntar sig företagen en negativ tillväxt i lönsamhetsutvecklingen.
- **Expansionsutsikterna** för företagen i Södermanlands län upplevs som sämre jämfört med för ett år sedan. Av länets alla företag anser 57 procent att de har goda utsikter att expandera på sikt. Samtidigt vill nästan samtliga företag i länet växa.
- **Det största tillväxthindret** är svårigheterna att hitta lämplig arbetskraft. En betydligt större andel än i tidigare mätningar upplever dessutom en svag efterfrågan av företagets varor och tjänster som största hinder för tillväxt.

Konjunkturutvecklingen i Sverige och näringslivet i Södermanlands län

Årets Småföretagsbarometer visar att konjunkturen hos landets småföretag med 1–49 anställda fortsätter att försvagas. Konjunkturindikatorn sjönk för tredje året i rad till 37 från 61 ifjol, den lägsta nivån sedan 2003. Det är en betydligt svagare utveckling än vad företagarna förutsåg under fjolåret, då konjunkturindikatorn förväntades stiga till 79. Den stora prognosavvikelsen beror sannolikt på att coronapandemin slog igenom med full kraft i svenskt näringsliv under mars och april. Företagens syn på konjunkturen försvagades allt snabbare under undersökningsperioden, som var veckorna 10–16. Det betyder att konjunkturindikatorn föll mer under andra perioden av undersökningen än under den första. I en delrapport vecka 13 var konjunkturindikatorn till 57, därefter har alltså uppfattningen om läget förvärrats avsevärt. Alla delar i konjunkturindikatorn (sysselsättning, ordergång och omsättning) har utvecklats svagare än prognosticerats vilket visar på en tydlig konjunkturavmattning bland landets småföretag.

Den svagaste utvecklingen har varit i de tjänsteproducerande branscherna, i synnerhet transportsektorn där konjunkturindikatorn noterades till minus 20 följt av hotell och restaurang (-13). Småföretag inom bygg- och tillverkningsindustrin men även handelsföretag klarade sig bättre jämfört med övriga delbranscher även om konjunkturindikatorn är lägre än i fjolårets undersökning.

Företagen, främst de minsta med upp till fyra anställda, är mycket pessimistiska om det närmaste året. Detta trots att regeringen har presenterat flera stödpaket riktade till företag. Den samlade konjunkturindikatorn förväntas sjunka till rekordlåga minus 20, vilket är en betydligt dystrare bild än minus 1 i delrapporten som presenterades i slutet av april (vecka 13). Det betyder att småföretagen förutser en djupare konjunkturedgång än under lågkonjunkturen i början av 1990-talet och 2008/2009. Både ordergången och omsättningen förväntas minska under det kommande året och är det som framför allt bidrar till nedgången i konjunkturindikatorn. Även företagens planer för sysselsättningen har blivit mer pessimistiska och andelen företag som tror att antalet anställda ska minska under det kommande året är nu något större än andelen företag som tror att det ska öka.

Thomas Byström
Regionchef Företagarna Södermanland

Coronapandemin har i mångt och mycket präglat svaren i årets Småföretagsbarometer. Det fortsatt största tillväxthindret för de företag som vill växa är bristen på kompetent arbetskraft, men i och med de speciella tider vi lever i går det också att utmärka en oro för att efterfrågan på företagens varor och tjänster riskerar att sätta käppar i hjulet för tillväxtmöjligheterna framledes.

Hur länge pandemin kommer att fortsätta ligga likt en skugga över Södermanlands småföretagare vet ingen, men vad som däremot blivit uppenbart är vilken viktig roll våra småföretagare spelar i samhället. Fokus framöver måste vara att värna och se till att våra **jobbskapare – välfärdsskapare** och **samhällsbärare** överlever även denna tuffa prövning. Allt annat hade vart en stor förlust för Södermanland.

Näringslivet i Södermanlands län

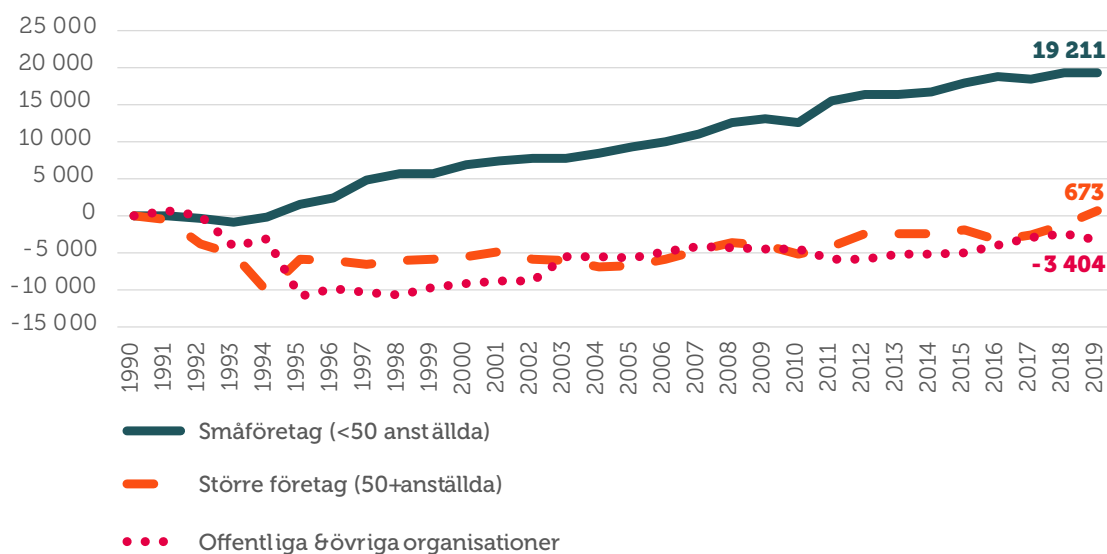
Södermanlands län kännetecknas av entreprenörsanda med många nya egna företagare, främst små- och enmansföretagare samt större företag med fler än 250 anställda. Branschstrukturen är jämt fördelad där de flesta branscher finns representerade i länet. Utmärkande är dock att ett fåtal stora industriföretag står för en stor del av företagen, vilket kan förklara beroendeställningen av ett fåtal aktörer och svängningarna i konjunkturen.

Delregionen Nyköping/Oxelösund har ett växande näringsliv med många starka, medelstora företag. Här finns 3 300 företag inom branscherna järn och stål, verkstad, sjöfart, logistik, besöksnäring och tjänsteföretag. Regionen satsar på att förstärka och öka diversifieringen av verksamheter i det lokala näringslivet. Besöksnäringen är en växande bransch där många av företagen har breda kundsegment och riktar sig inte enbart till den lokala marknaden.

Delregionen Eskilstuna kännetecknas av industritradition vilket innebär att produktion och tillverkning är den bransch som svarar för flest antal sysselsatta i Eskilstuna. Andra branscher som växer snabbt i Eskilstuna är besöksnäringen, bygg, handel och logistik. Omkring 20 procent av Eskilstunas arbetskraft, cirka 8 900 personer, jobbar inom industrin. Idag är Volvo Construction Equipment den största arbetsgivaren.

Figur 1 visar att det är de mindre, växande företagen som står för huvuddelen av sysselsättningstillväxten i Södermanlands län. Antalet sysselsatta i den offentliga sektorn växer marginellt.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Södermanlands län sedan 1990 (källa: SCB (Företagsregistret) och egna beräkningar Företagarna)¹

¹ Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

SMÅFÖRETAGSBAROMETERN – SÖDERMANLANDS LÄN

Konjunkturindikatorn

Konjunkturen beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

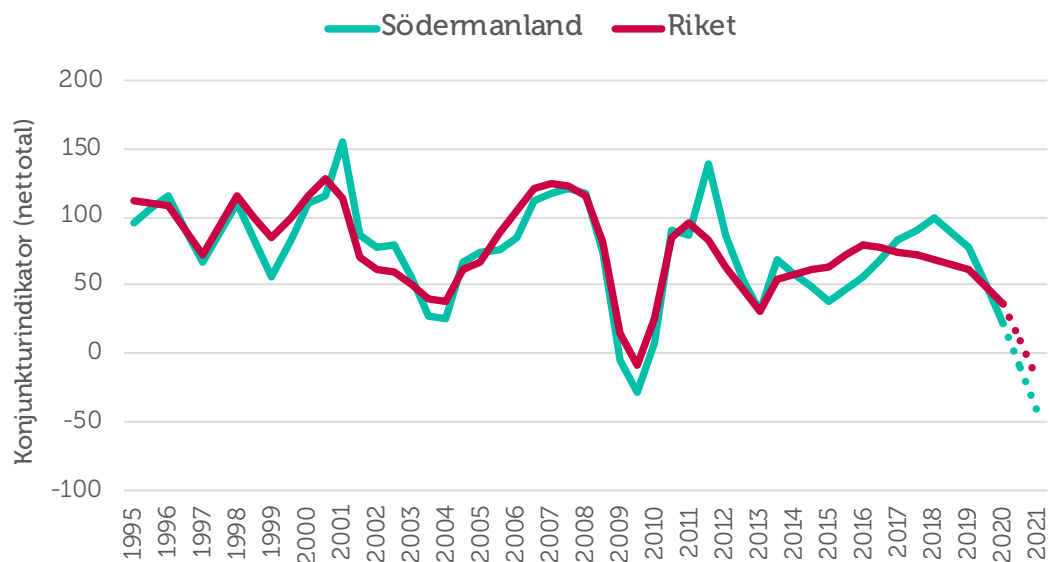
Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

I Småföretagsbarometern redovisar vi Södermanland läns utveckling vad gäller sysselsättning, ordergång och omsättning för att få en bild över konjunkturläget i länet. Genom att addera nettotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i länet. Figur 2 visar att Södermanlands län historiskt brukar följa riksgenomsnittets utveckling relativt väl.

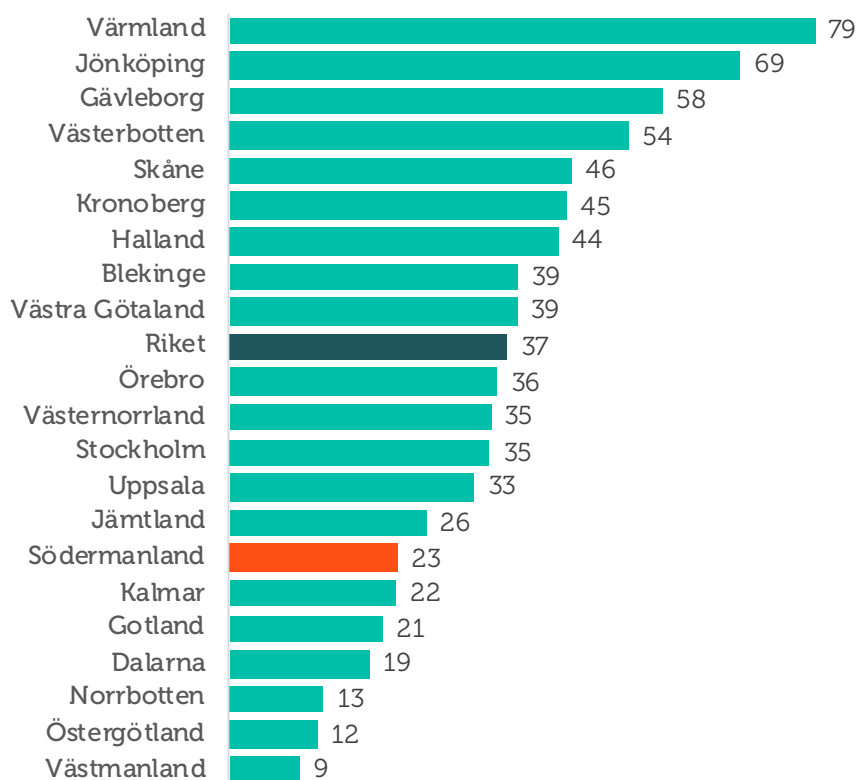
2019 var det sammanvägda nettotalet för konjunkturindikatorn i länet 78 medan det är 23 i år. Detta visar på en svagare tillväxt under året som gått och tappet är 55 indexenheter. Den kraftigt avmattade tillväxttakten innebär att Södermanland läns konjunkturindikator är under riksgenomsnittets nettotal 37. Figur 3 visar länsfördelningen runt rikssnittet. Utfallet av årets konjunkturindikator blev lägre än vad länets företagare förväntade sig ifjol, då de trodde på en ökad tillväxttakt.

Företagens förväntningar för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska. Deras sammanvägda prognoser för sysselsättning, ordergång och omsättning visar en kraftig nedgång och konjunkturindikator hamnar på nettotalet -43. Motsvarande prognos för riket som helhet är ett nettotal på -20. Ett sådant utfall av länets konjunkturindikator skulle innebära en nedgång med hela 66 indexenheter jämfört med årets resultat. Konjunkturindikatorn skulle därmed nå sin lägsta nivå sedan finanskrisåren.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (nettotal) i Södermanlands län och riket 1995–2020

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (nettotal) 2020

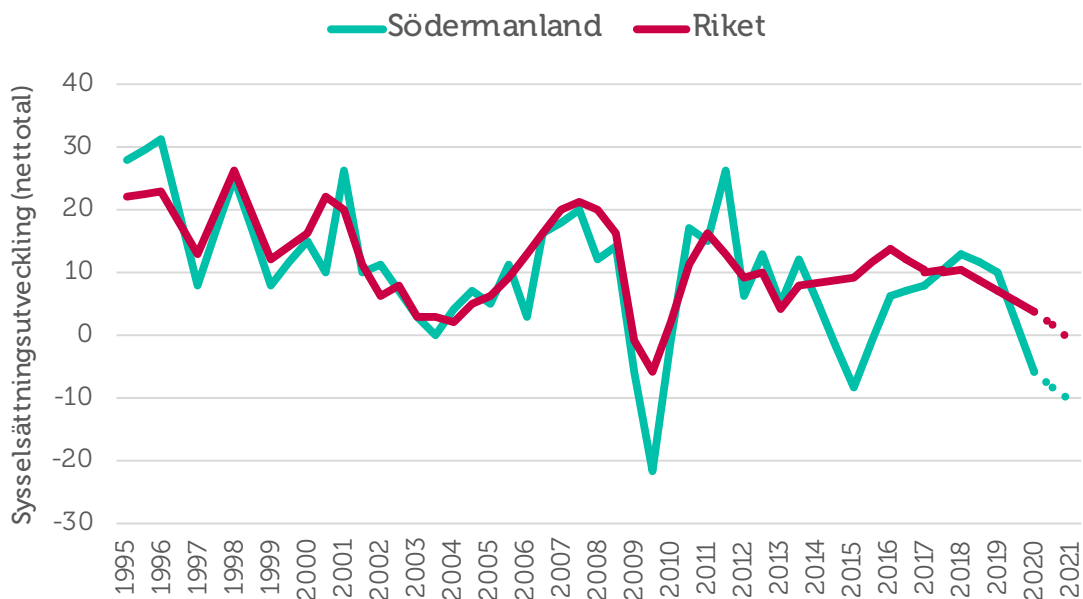
Sysselsättning

Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett netttotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Efter en stadig återhämtning av sysselsättningstillväxten som inleddes under 2015 har tillväxttakten nu mattats av för andra året i rad. Elva procent av företagen har ökat sin personalstyrka medan 17 procent har minskat den under de senaste tolv månaderna. Nettotalet blir -6 (ifjol 10), vilket innebär att Södermanlands län haft en negativ tillväxt av sysselsättningen under det senaste året. Tillväxttakten i länet har varit svagare än riksnittet, vars netttotal är 4. Utfallet av länets sysselsättningstillväxt blev betydligt lägre än vad företagen förväntade sig ifjol, då var deras prognos en ökad tillväxttakt till nettotalet 23.

Prognosen för tolv månader framåt är att sysselsättningstillväxten mattas av och resulterar i en fortsatt negativ tillväxt. Sju procent av företagen förväntar sig att personalstyrkan kommer att öka, medan 18 procent förväntar sig att den minskar. Företagens förväntade netttotal för sysselsättningsutvecklingen blir -11, vilket är lägre än riksnittets förväntade netttotal på -1.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Södermanlands län och riket 1995–2020

Orderingång

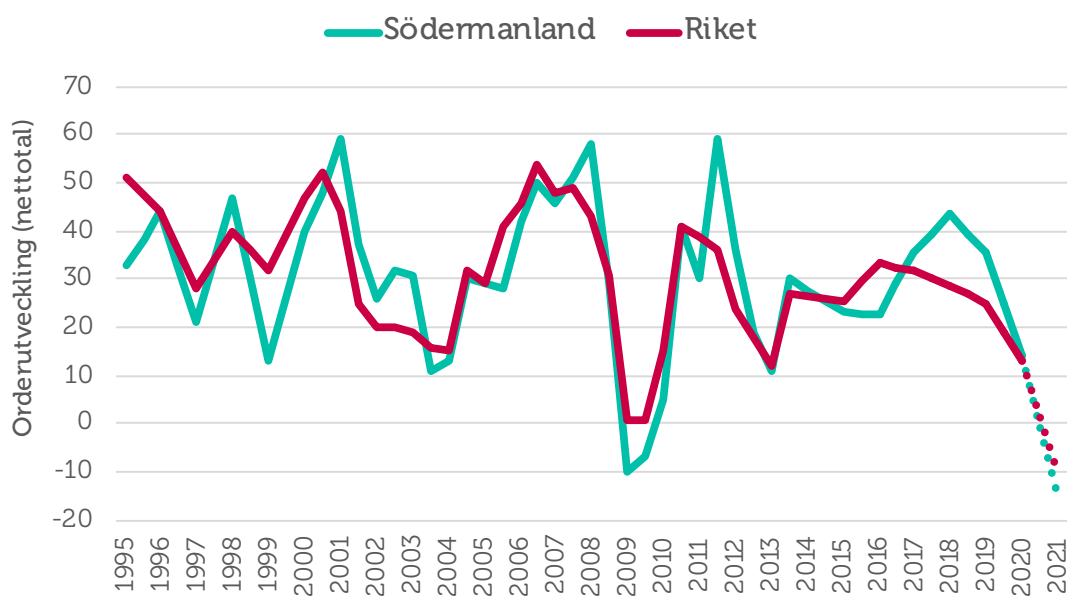
Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Södermanland läns tillväxttakt för orderingången har mattats av under de senaste tolv månaderna, från nettotalet 35 i fjolårets mätning till 14 i årets mätning. Trots en kraftig avmattning i ordertillväxten placerar sig länets något högre än riksgenomsnittets nettotal 13.

33 procent av företagen i länet har haft en ökad orderingång, medan 19 procent uppger en minskad orderingång. Orderingången i länets företag har därmed haft en fortsatt tillväxt, om än inte lika gynnsam som ifjol. Likt föregående avsnitt gällande sysselsättningsutvecklingen blev orderutvecklingens utfall lägre än vad länets företag prognosticerade i fjolårets rapport, då det förväntade nettotalet för 2020 var 25.

Prognosen för orderutvecklingen de kommande tolv månaderna är tydligt påverkad av coronakrisen och visar på en stark nedgång. Omkring vart femte företag, 23 procent, tror att deras orderingång kommer att öka medan 38 procent förväntar sig att den kommer minska. Detta ger ett förväntat nettotal på -15. Motsvarande nettotal för riksgenomsnittet är -11. Om prognosen stämmer innebär det att företagens orderingång hamnar på en lägre nivå än vid finanskrisen 2008–2009.

Figur 5 Orderutveckling (netttotal) i Södermanlands län och riket 1995–2020

Tackat nej till order

En hög orderingsgång är positivt i de allra flesta fall. Men när många företag i länet nått sitt kapacitetstak är det inte ovanligt att de tvingas tacka nej till beställningar. De senaste tolv månaderna har 39 procent av länets företag tackat nej till order, vilket är en något lägre andel än fjolårets 44 procent. Länet placerar sig strax ovanför riksgenomsnittet där 36 procent har tackat nej till order under det senaste året.

Precis som i övriga Sverige är den främsta anledningen till att företagen tackat nej till order att de redan har mer att göra än vad de hinner med. I länet anger 57 procent av företagen detta som främsta anledning, jämfört med riksgenomsnittet på 50 procent. Kapacitetsbristen är således påtaglig i såväl länet som i riket som helhet.

Som vi kommer att redogöra för längre fram i texten upplever många företag i länet kompetensbrist som främsta tillväxthinder. Detta kan förklara varför arbetskraftsbristen i form av exempelvis kompetens- och matchningsproblematik samt att företagen redan har mer att göra än vad de hinner med anges som huvudsaker till att de tackat nej till order.

Alternativet "annan anledning" kan exempelvis handla om att lönsamheten inte är tillräcklig i uppdraget eller att det är brist på råvara eller materiel hos företaget för att möta uppdraget.

Figur 6 Huvudorsaken till att företag har tackat nej till order under de senaste 12 månaderna

Pär Åkerberg *Åkerbergs Trafik*

Södermanland är ett län som till stor del präglas av turism. Givet coronapandemin har vi sett hur antalet besökare till våra stora turistnål minskat, vilket kommer fortsätta ju längre krisen fortgår. Detta drabbar inte enbart turistmålen själva, utan också aktörer kopplade till exempelvis transport och hotellverksamhet. Det blir kort och gott en negativ dominoeffekt. Den bransch mitt företag är verksam i, beställningstrafiken för turistbussar, har sett hur läget förändrades över en natt.

Vi ser att många kommuner redan i ett tidigt skede agerade snabbt för att underlätta för lokala småföretagare, vilket de ska ha beröm för. Samtidigt ser vi att regeringens stödåtgärder visserligen har gagnat många, men att de samtidigt måste utökas. Dels tidsmässigt, dels så att fler, exempelvis enskilda bolag, omfattas. Framtiden är fortsatt ovis, men fokus framöver behöver ligga på att se till att så många framgångsrika företag som möjligt kan överleva denna kris.

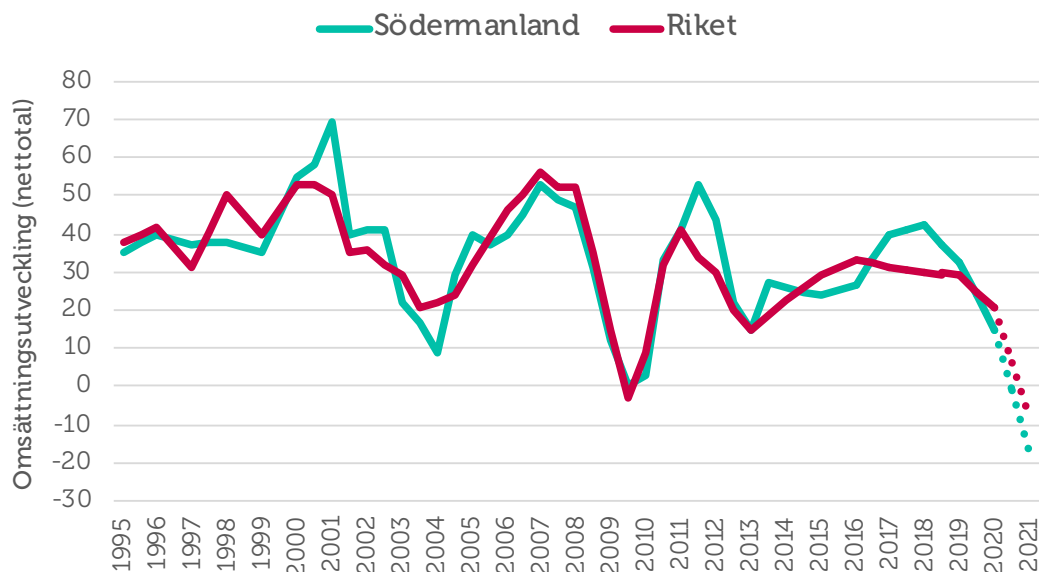
Omsättning

Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

Omsättningstillväxten i Södermanlands län har mattats av för andra året i rad, vilket gör att nettotalet minskat från 33 ifjol till 15 i år. Den kraftiga avmattningen placerar länet under riksgenomsnittet, vars nettotal i årets mätning är 20. I länet har 41 procent haft en ökad omsättning under de senaste tolv månaderna samtidigt som 26 procent haft en minskad omsättning. Årets utfall blev därmed lägre än vad företagen förväntade sig i fjolårets rapport då företagens prognos var en oförändrad tillväxttakt i omsättningen.

Coronakrisen har på kort tid lett till en kraftigt minskad efterfrågan på många företags varor och tjänster. Detta avspeglas också i företagens prognoser för omsättningsutvecklingen under kommande tolv månader. 22 procent av företagen i länet förväntar sig att omsättningen kommer öka, medan 39 procent förväntar sig att den kommer minska under det närmsta året. Detta resulterar i ett förväntat nettotal på -17 för omsättningens tillväxt. Ett sådant utfall skulle innebära en historiskt låg omsättningstillväxt för Södermanlands län. Motsvarande prognos för riksgenomsnittet är nettotal -8.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Södermanlands län och riket 1995–2020

Lönsamhetsutvecklingen

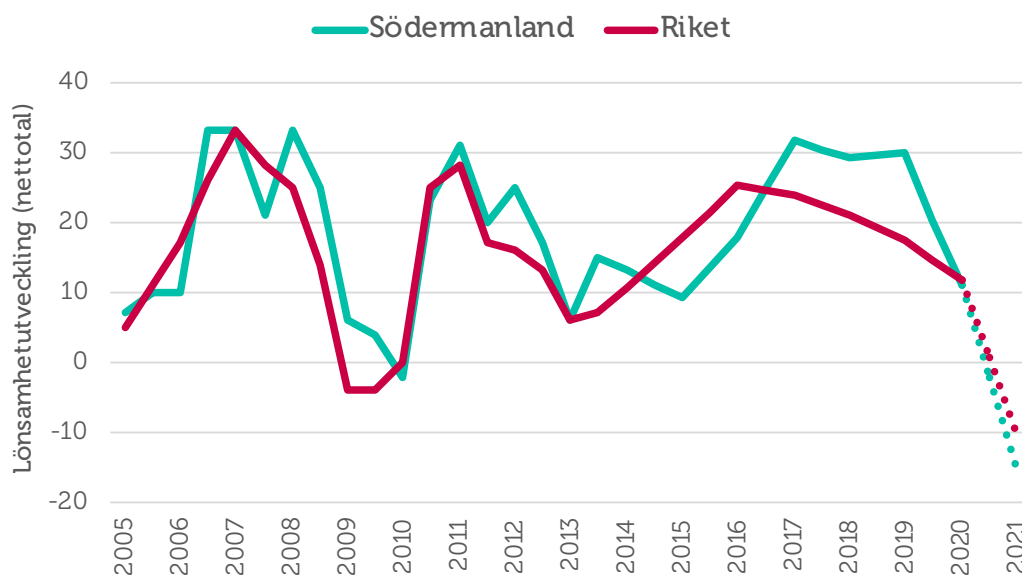
Företagens möjligheter till att växa genom investeringar och nyanställningar är delvis kopplad till lönsamhetsutvecklingen. Lönsamheten i länets företag har legat på en hög nivå sedan år 2017, men utvecklingen har i årets mätning vänt nedåt och tillväxttakten i länets företag visar en betydligt sämre lönsamhetsutveckling än i fjol.

33 procent av länets företag har haft en ökad lönsamhet under årets som gått, medanden minskat hos 22 procent. Detta resulterar i ett netttotal på 11, jämfört med fjolårets netttotal 30. Riksgenomsnittets avmattning är stadigt sedan år 2016 och resulterar i nettotalet 12.

På ett års sikt förväntas det sammanlagda nettotalet för lönsamheten bland länets företag minska till -15, vilket är en något kraftigare avmattning jämfört med riksgenomsnittets prognos. Bland företagen i länet tror 24 procent på en högre lönsamhet samtidigt som 39 procent tror på en lägre lönsamhet under det kommande året.

Förväntningarna på utvecklingen framöver speglar en stor osäkerhet om vilka effekter den pågående coronakrisen kommer att ha för svenska småföretag på sikt. Det rådande läget har skapat stora påfrestningar i såväl den svenska ekonomin som i världsekonomin och rörelsen i lönsamheten är tecken på hur även småföretagen påverkas av detta.

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Södermanlands län och riket 2005–2020

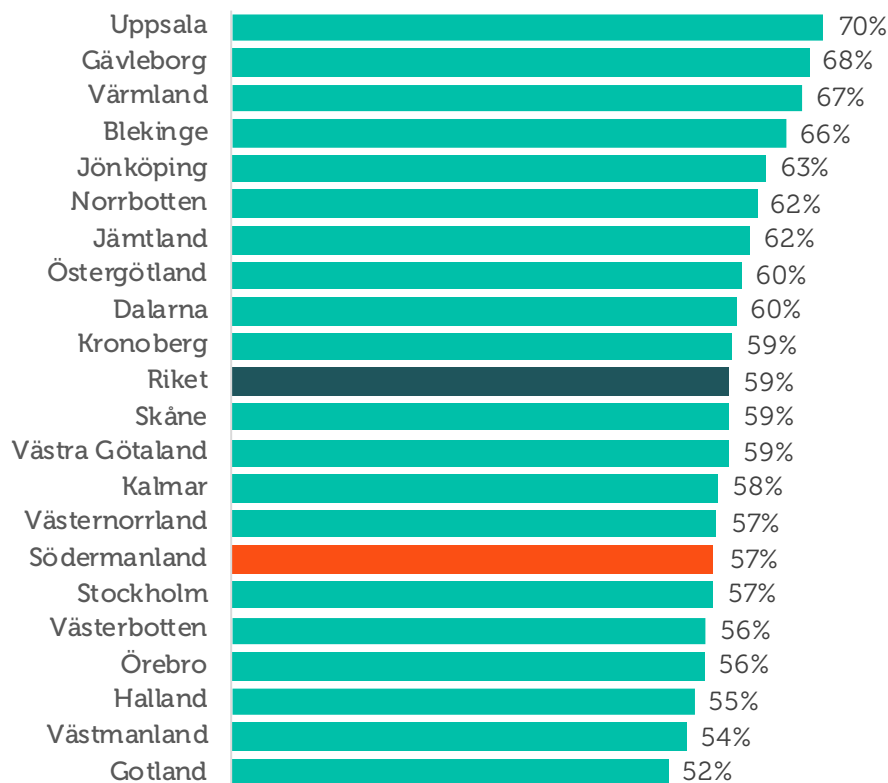
Företagens prisförväntningar

Företagens planer på eventuella prisförändringar skiljer sig från ifjol. Andelen företag i länet som räknar med att kunna höja priserna kommande år är 27 procent medan 16 procent räknar med lägre försäljningspriser. Ifjol var motsvarande andelar 42 respektive två procent. Företagens förväntningar på att kunna höja sina försäljningspriser ligger på samma andel som riksgenomsnittet. Givet de negativa prognoserna för bland annat företagens omsättning och ordergång gör det svårt för företagen att höja sina priser.

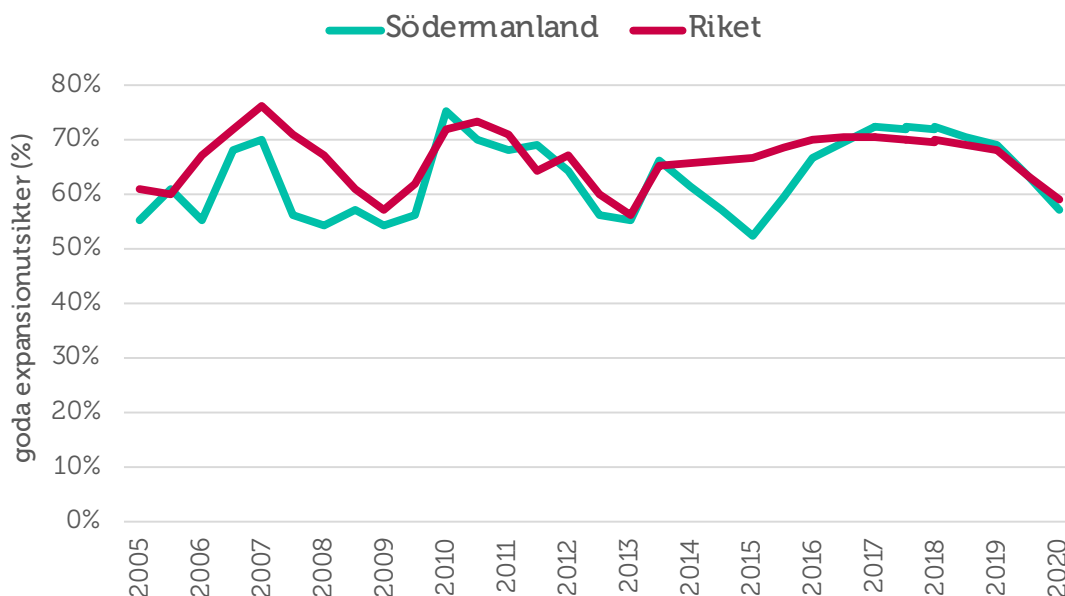
Expansionsutsikter och hinder för expansion

Företagen i Södermanlands län upplever sämre möjligheter att växa framöver jämfört med ifjol. 57 procent av företagen bedömer att de har goda utsikter att expandera på sikt, se figur 9. Ifjol var det 69 procent. Figur 11 visar att nästan samtliga företag i länet uppger att de vill växa.

Figur 9 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2020

Figur 10 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Södermanlands län och riket 2005–2020

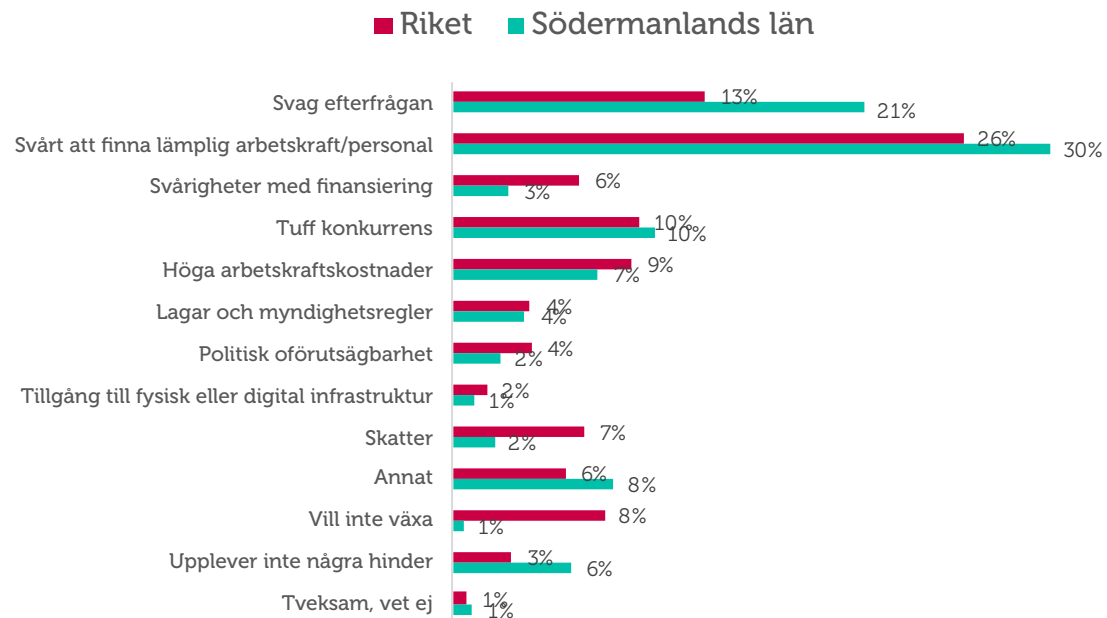

Trots en något lägre andel än ifjol är brist på lämplig arbetskraft fortsatt det enskilt största tillväxthindret bland länets företag, 30 procent av dem uppger det. I fjolårets rapport var motsvarande andel 33 procent. Kompetensbristen är ett fortsatt betydande hinder för tillväxt, såväl bland länets företagare som för den genomsnittlige företagaren i landet.

Företagen i både Södermanlands län och i riket som helhet upplever i år att en svag efterfrågan av företagets varor eller tjänster är det näst största hindret för tillväxt. 21 procent av företagen i länet anger att svag efterfrågan är det enskilt största tillväxthindret, ifjol var det sex procent. Detta är sannolikt en effekt av att coronakrisen lett till drastiskt förändrade konsumtionsbeteenden. Men det är även en effekt av politiska beslut för att hindra smittspridningen, som bidragit till att många företags produktion eller tjänsteutbud helt eller delvis upphört.

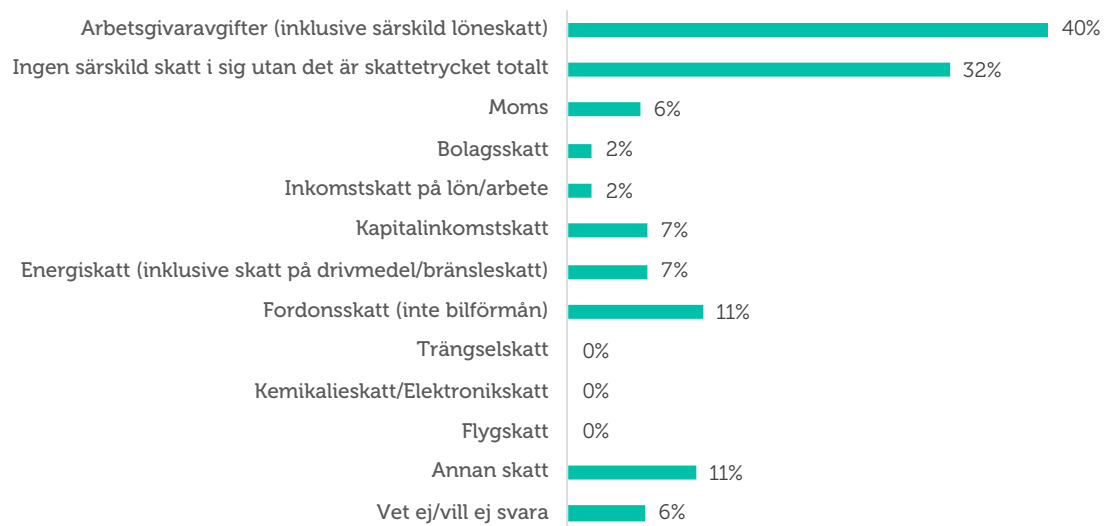
Även höga arbetskraftskostnader tas upp som ett hinder för tillväxt. Skatter och kostnader för arbetskraft, inklusive sociala avgifter tillhör de stora kostnadsposterna för många företag som påverkar lönsamheten.

Figur 11 Tillväxthinder enligt företagen i Södermanlands län och i riket 2020 (procent)

Bland de företag som anger att skatter är ett tillväxthinder är det främst arbetsgivaravgifterna som upplevs som ett hinder för att utveckla företaget, se figur 12. Utöver det tas även bland annat fordonsskatt, kapitalinkomstskatt och energiskatt upp. 32 procent av företagen uppger att det totala skattetrycket snarare än någon särskild skatt i sig utgör hinder för expansion.

Figur 12 Du angav skatter som ett hinder för expansion, vilka skatter anser ni det i så fall vara?

SÖDERMANLANDS TRE REGIONER

Södermanland är ett stort län med nio kommuner och omkring 300 000 invånare. Det betyder också att näringslivet i olika delar av länet skiljer sig åt. Sedan hösten 2005 genomförs därför en särskild regionaliserad Småföretagsbarometer för länet. Vi vill med denna ge en bild av hur konjunkturläget skiljer sig åt i olika delar av Södermanland.

Vid uppdelning av Södermanland i olika regioner används genomgående nedan indelning:

Nyköping/Oxelösund utgörs av kommunerna Nyköping, Oxelösund, Trosa och Gnesta.

Eskilstuna utgörs av kommunerna Eskilstuna och Strängnäs.

Katrineholm utgörs av kommunerna Katrineholm, Vingåker och Flen.

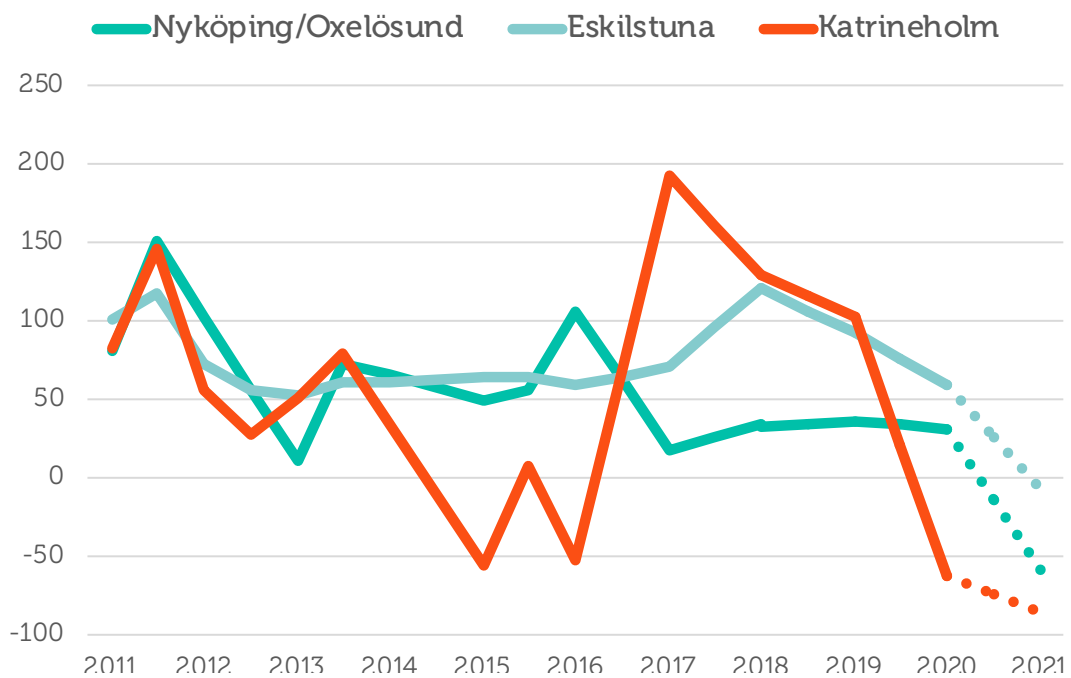
Södermanlands tre regioner – konjunkturindikatorn

När vi adderar nettotalen för sysselsättning, ordergång och omsättning får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i regionerna. Den svagaste konjunkturindikatorn, -62 har Katrineholm som upplevt en kraftig avmattning i tillväxttakten under de senaste tolv månaderna. Regionens nettotal är därmed betydligt lägre än riksgenomsnittets nettotal 37. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är att tillväxttakten ska fortsätta mattas av till ett nettotal på -86, se figur 14.

Eskilstuna som har ett samlat nettotal på 59 har den starkaste utvecklingen bland länets regioner, trots en minskat tillväxt från fjolårets nettotal 92. Eskilstunas nettotal är därmed högre än rikssnittet. Prognosen för konjunkturindikatorn de kommande tolv månaderna är att den minskar ytterligare till en sammanvägd indikator på -7.

Nyköping och Oxelösund har upplevt en jämn tillväxttakt sedan 2017 och det sammanvägda nettotalet är i år 31, jämfört med fjolårets 36. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är dock pessimistiska där företagen tror på en kraftigt minskad tillväxttakt till nettotalet -59.

Figur 13 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Södermanlands tre regioner 2011–2020

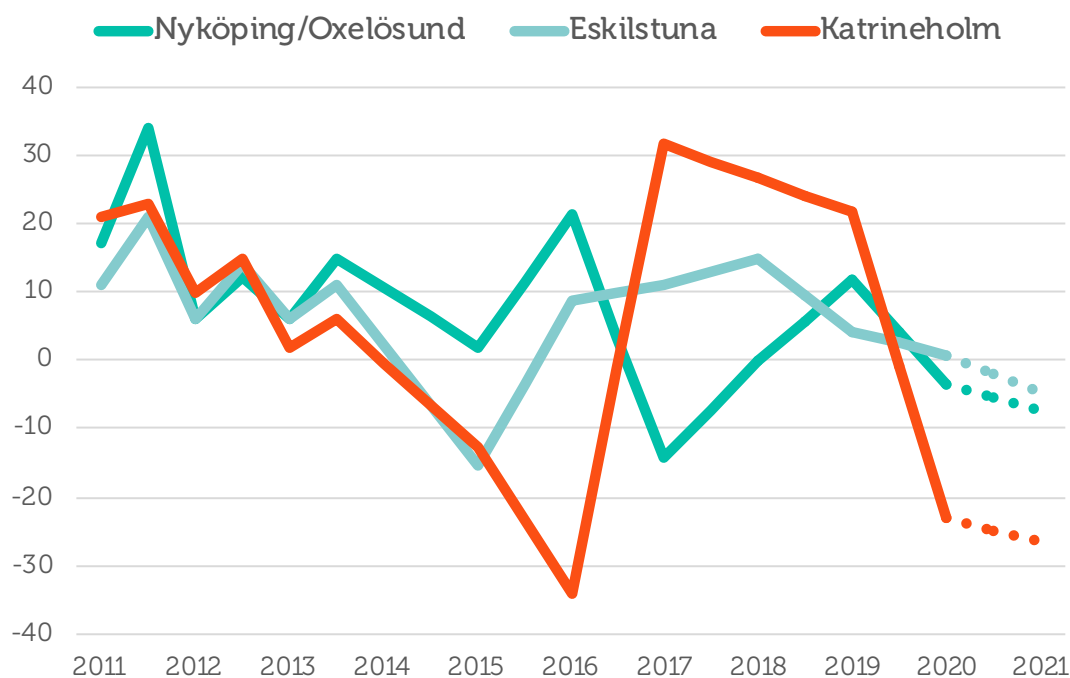
Södermanlands tre regioner – sysselsättning

Katrineholm hade ifjol en mycket hög sysselsättningstillväxt, men årets rapport visar på en kraftig avmattning. Det sammanvägda nettotalet är i år -23, jämfört med fjolårets 22. Riksgenomsnittet för sysselsättningstillväxten är i årets barometer nettotalet 4. Inför de kommande tolv månaderna förväntar sig företagen en fortsatt avmattning i tillväxttakten till ett nettotal på -27. Motsvarande prognos för riksgenomsnittet är nettotalet -1.

Eskilstuna ser för andra året i rad en avmattad sysselsättningstillväxt. Tillväxten har minskat från nettotalet 4 ifjol till 1 i årets mätning. Till skillnad från övriga regioner i länet är därmed sysselsättningstillväxten fortsatt på en positiv nivå. Företagens prognos för de kommande tolv månaderna är att tillväxttakten ska mattas av till nettotalet -5.

Nyköping och Oxelösund har efter fjolårets kraftiga ökning i tillväxttakten sett en minskad tillväxt i sysselsättningen. Nettotalet ifjol var 12 och i årets rapport är det -4. Förväntningarna på de kommande tolv månaderna är att tillväxttakten ska fortsätta mattas av till nettotalet -7.

Figur 14 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Södermanlands tre regioner 2011–2020

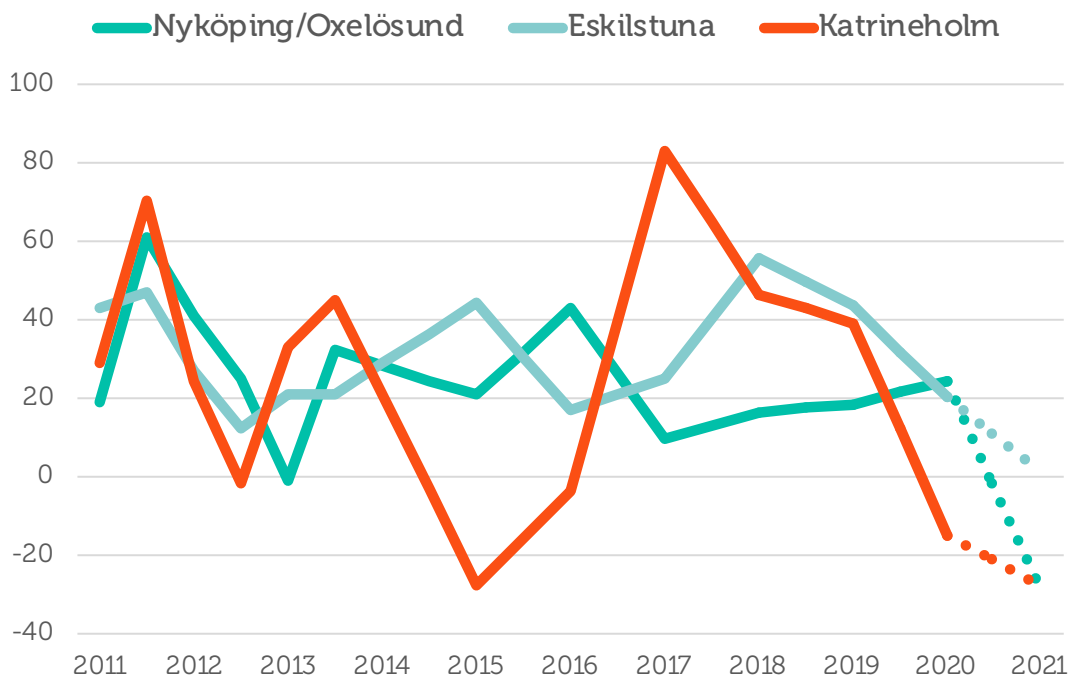
Södermanlands tre regioner – orderingsång

Eskilstuna hade den starkaste utvecklingen av orderingsången ifjol, men har sedan dess haft en avmattad tillväxttakt. Fjolårets netttotal 55 har sjunkit till 20 under de senaste tolv månaderna. Detta är dock fortsatt en högre tillväxttakt i orderingsången än riksgenomsnittets netttotal 13. Utvecklingen under de kommande tolv månaderna förväntas fortsätta minska kraftigt till ett netttotal på 2.

Katrineholms minskade tillväxttakt i orderingsången fortsätter för tredje året i rad, och nettotalet sjunker från fjolårets 39 till -15 i årets mätning. Tillväxten i orderingsången förväntas fortsätta mattas av under de kommande tolv månaderna. Nettotalet förväntas bli -28.

Tillväxttakten i orderingsången för Nyköping och Oxelösunds företag har tilltagit för tredje året i rad. Från att ifjol haft ett netttotal på 18 är motsvarande netttotal i årets mätning 25. Förväntningarna ser emellertid mindre positiva ut och företagen tror på en minskad tillväxttakt till ett netttotal om -28 för de kommande tolv månaderna.

Figur 15 Orderutveckling (netttotal) i Södermanlands tre regioner 2011–2020

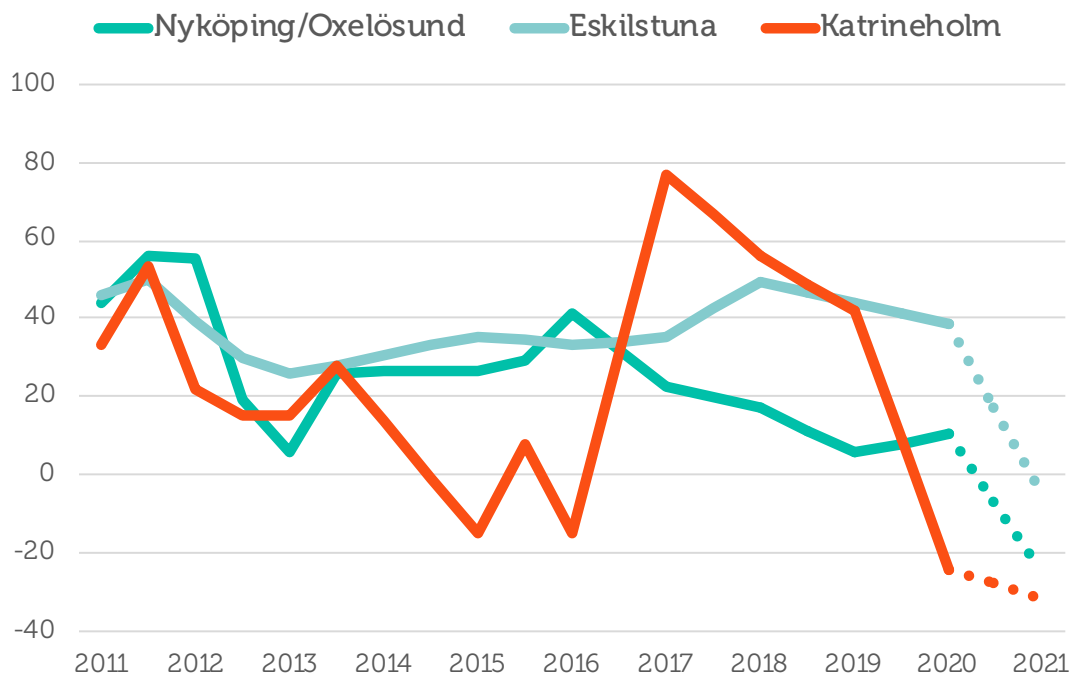
Södermanlands tre regioner – omsättning

Katrineholm har även i årets undersökning sett en kraftig avmattning och noterar det lägsta nettotalet bland länets regioner. Ifjol var det sammanvägda nettotalet 42, vilket i år har avtagit till ett nettotal på -24. Motsvarande nettotal för riket som helhet är 20. Företagen tror på en fortsatt avmattning till nettotalet -32 under de kommande tolv månaderna.

Eskilstuna är den region som har högst omsättningstillväxt, även om tillväxttakten har stagnerat något. Nettotalet som ifjol var 44 är nu 39. Företagen tror på en fortsatt avmattad tillväxttakt till ett nettotal på -4 under det kommande året.

Nyköping och Oxelösund har, till skillnad från övriga regioner, haft en ökad tillväxttakt under de senaste tolv månaderna. I årets mätning redovisar regionen ett nettotal på 10 jämfört med fjolårets nettotal 6. Förväntningarna är dock pessimistiska och företagen tror på en kraftig avmattning i tillväxttakten till ett nettotal på -24 för kommande tolv månader.

Figur 16 Omsättningsutveckling (netttotal) i Södermanlands tre regioner 2011–2020

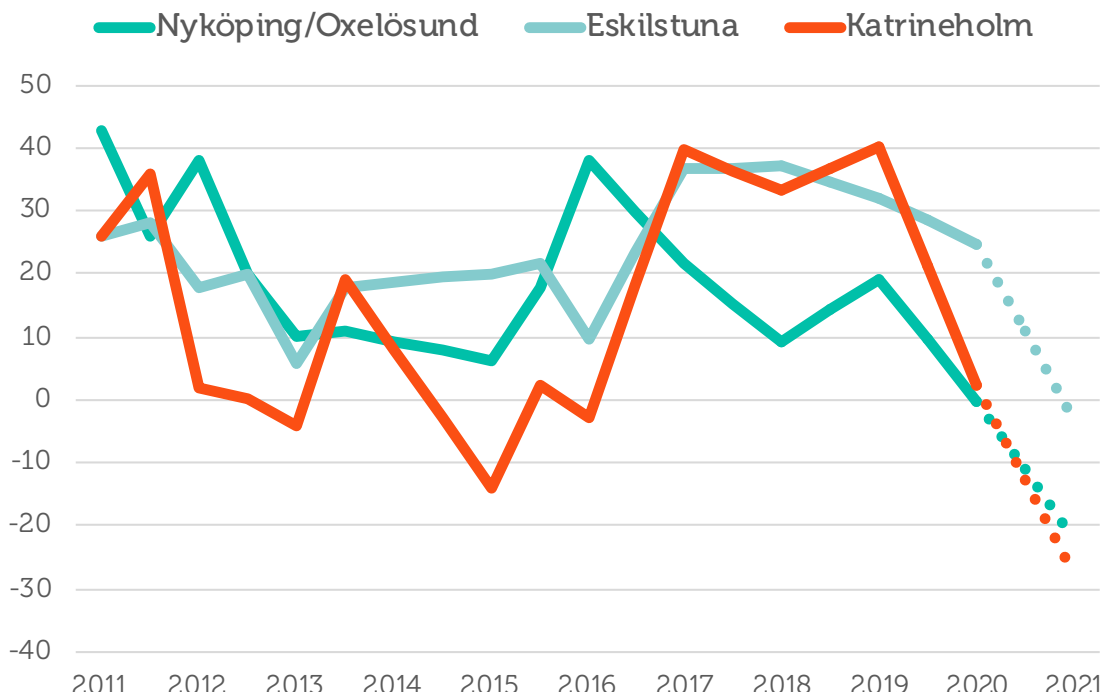
Södermanlands tre regioner – lönsamhet

Eskilstuna har för tredje året i rad haft en avmattad tillväxttakt i lönsamheten, men har trots detta det högsta nettotalet bland länets regioner. Årets nettotal för lönsamhetstillväxten är 25, jämfört med 32 ifjol. Tillväxten är därmed starkare än rikssnittet, vars nettotal är 12. Förväntningarna är att lönsamhetstillväxten ska fortsatt mattas av under de kommande 12 månaderna till ett nettotal på -22. Prognosen för riket som helhet är ett nettotal på -10.

Katrineholms nettotal för lönsamhetstillväxten var ifjol högre än övriga regioner i länet. Då var nettotalet 40 men det har sjunkit till 2 i år. Regionens företagare förväntar sig år att tillväxttakten ska fortsätta mattas av till ett sammanvägt nettotal på -28.

Företagen verksamma i Nyköping och Oxelösund har upplevt en kraftigt avmattad tillväxttakt under de senaste tolv månaderna. Nettotalet är i år 0 jämfört med fjolårets nettotal på 19. Prognosen för de kommande tolv månaderna är att nettotalet för lönsamhetstillväxten ska bli -22.

Figur 17 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Södermanlands tre regioner 2011–2020

SLUTSATSER

Trots att tillväxttakten hade avtagit pekade småföretagens förväntningar inför 2020 på en fortsatt positiv konjunkturutveckling inom både tillverknings- och tjänstesektorn. Företagens högt ställda prognoser har dock inte införlivats under året, vilket tyder på att konjunkturläget mattats av avsevärt redan innan coronapandemin kraftigt började påverka det svenska näringslivet under mars 2020.

Företagens förväntningar på konjunkturutvecklingen de kommande tolv månaderna är nu mycket pessimistiska och tydligt påverkade av coronapandemin. Södermanland läns konjunkturindikator har minskat från fjolårets netttotal 78 till årets 23. Utfallet av årets konjunkturindikator blev lägre än vad länets företagare förväntade sig i fjolårets rapport, i vilken de trodde på en ökad tillväxttakt. Företagens förväntningar för de kommande tolv månaderna är mycket pessimistiska, med prognos om en konjunkturindikator på historiskt låg nivå.

De främsta hindren för företagens tillväxt är svårigheterna med att hitta lämplig kompetens samt en svag efterfrågan. Många företag upplever att det är svårt att hinna med och i Södermanland har nästan fyra av tio företag tackat nej till order under det senaste året. De främsta skälen till att företagen tackat nej till order är återigen kapacitetsbrist och svårigheterna med att hitta arbetskraft med rätt kompetens.

Sveriges små och medelstora företag finansierar välfärden. De har skapat fyra av fem nya jobb under de senaste decennierna och är motorn i svensk ekonomi. Inom loppet av några veckor har de kastats in i en av de djupaste och mest svåröverskådliga kriser vi upplevt i modern tid. I takt med att antalet företag som påverkas negativt blir fler, stiger arbetslösheten och utanförskapet ökar. Det kan få förödande konsekvenser för det svenska samhället. Förutsägbara villkor som underlättar och stödjer företagande blir därför än mer avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. Småföretagens tillgång till kompetens, kostnaden att anställa, samt incitamenten för företagande genom bland annat skattesystemets utformning och andra för konkurrenskraften viktiga frågor måste prioriteras, annars är risken att nyinvesteringar skjuts på framtiden och lågkonjunkturen cementeras.